

Θρησκευτικός Εξτρεμισμός

Ο θρησκευτικός εξτρεμισμός είναι μία ακραία έκφραση του θρησκευτικού ζήλου του ατόμου, που μπορεί να οδηγήσει τον ίδιο στη διάπραξη εγκληματικών ενεργειών. Το άτομο μπορεί να ασκήσει βία για να επιβάλει τις διδαχές της θρησκευτικής προπαγάνδας που έχει δεχθεί. Η θρησκευτική προπαγάνδα, συνήθως βρίσκει έρεισμα σε περιπτώσεις χαμηλού βιωτικού επιπέδου και επιπέδου μόρφωσης. Η πρακτική αυτή μπορεί να εμφανιστεί και στο επίπεδο ομάδας ατόμων ή ακόμα και κρατικών οντοτήτων, μέσω πολιτικών καταπίεσης των λοιπών θρησκευτικών ομάδων και επιθυμίας προς επέκτασή της, ανά περίπτωση, κυρίαρχης θρησκείας. Αυτό έχει οδηγήσει κάποιους στο να χαρακτηρίσουν τέτοιες πρακτικές, ως απόρροια ακραίας ρεαλιστικής πολιτικής.

Οι αρχές του θρησκευτικού εξτρεισμού μπορούν να αναζητηθούν στις αρχές του μεσαίωνα, με τον πρώτο κατ' εξοχήν θρησκευτικό πόλεμο στην ιστορία, τον πόλεμο της Ιβηρίας, ανάμεσα στην Ανατολική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία και την Αυτοκρατορία των Σασσανιδών το 524/525 μ.χ¹. Το πρόσχημα για τη σύρραξη βασίστηκε στην εξέγερση των Ίβηρων (σημερινοί Γεωργιανοί) και του γειτονικού χριστιανικού κράτους της Λαζικής έναντι των Ζοροαστριστών Περσών. Έπειτα, χαρακτηριστική μορφή θρησκευτικής βίας αποτελεί η εξάπλωση του Ισλάμ κατά τον 8ο αιώνα μ.χ., και οι συνεπακόλουθοι πόλεμοι, τόσο με τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία, όσο και με τα δυτικά βασίλεια της Ευρώπης (βλ. πολιορκία Κωνσταντινούπολης, Μάχη Πουατιέ). Ακολούθησαν οι σταυροφορίες, με την εισβολή δυτικών χριστιανών, σε αραβικά εδάφη, για την υπεράσπιση και τη προώθηση των συμφερόντων των χριστιανών προσκυνητών. Οι σταυροφορίες στρέφονταν κυρίως κατά της καταπίεσης των μουσουλμάνων επί των χριστιανών στους Αγίους Τόπους, όμως στράφηκαν ακόμα και κατά χριστιανών (4η σταυροφορία), αλλά και ενάντια σε παγανιστές στις χώρες της βαλτικής με τις βόρειες σταυροφορίες. Ως θρησκευτικός εξτρεμισμός μπορεί να θεωρηθεί και η επιβολή και εξάπλωση του χριστιανισμού στην αμερικανική ήπειρο, καθώς και αργότερα στην Ασία και την Αφρική, είτε διά της βίας είτε διά του προσηλυτισμού. Αρκετές είναι και οι περιπτώσεις επιθετικής εξάπλωσης θρησκείων στην ασιατική ήπειρο πριν την έλευση των Ευρωπαίων. Παράδειγμα αποτελεί η επέκταση της Μογγολικής Αυτοκρατορίας της Ινδίας, και η επιβολή του Ισλάμ στις βόρειες κυρίως περιοχές², με τα συνεπακόλουθα προβλήματα που αντιμετωπίζει μέχρι σήμερα η συγκεκριμένη περιοχή, με τη διαμάχη Ινδίας – Πακιστάν. Ομοίως φυσικά, υπάρχουν παραδείγματα και στην αφρικανική ήπειρο. Επιπλέον, η ευρωπαϊκή ήπειρος έχει γνωρίσει στο παρελθόν σειρά θρησκευτικών πολέμων, ιδιαίτερος βίαιων, ανάμεσα στις δυνάμεις και τους υποστηρικτές της Παπικής Καθολικής Εκκλησίας και των ρεφορμιστών ή προτεσταντών.

Στη σημερινή εποχή οι θρησκευτικοί πόλεμοι συνεχίζονται, όπως και οι καταπίεσεις και εκδιώξεις θρησκευτικών μειονοτήτων και άλλων ομάδων. Η επίθεση στους Δίδυμους Πύργους την 11η Σεπτεμβρίου 2001 από τρομοκρατικούς κύκλους συνδεδεμένους με την Αλ – Κάιντα, οδήγησε στη συνεπακόλουθη αμερικανική εισβολή στο Αφγανιστάν το 2001 και στο Ιράκ το 2003. Ακολουθούμενες από τις φράσεις του αμερικανού προέδρου G.W. BUSH, περί σταυροφορίας και ιερού πολέμου, οι εισβολές αυτές ελήφθησαν από μέρος του μουσουλμανικού κόσμου ως μία καθαρή πρόκληση στα πιστεύω τους και ως χριστιανική εισβολή στα εδάφη τους. Το παράγωγο αυτής της ενέργειας είναι η σταδιακή δημιουργία και ενδυνάμωση της τρομοκρατικής οργάνωσης, αποκαλούμενης ως Ισλαμικό Κράτος, με κάποιες παραλλαγές στο όνομα, ανάλογες με την έκταση των στρατιωτικών τους επιτυχιών. Το αποτέλεσμα ήταν να πέσει σχεδόν το σύνολο της

¹ John W. Barker 1996 : Justinian and the Later Roman Empire : Madison, University of Wisconsin

² Kishori Saran Lal : History of the Haljis 1290-1320, 1968 : Allahabad : The Indian Press

Μέσης Ανατολής σε εμφύλια διαμάχη και σκοταδισμό, με παρακλάδια στις λοιπές χώρες της βόρειας αφρικής όπως, τη Νιγηρία, τη Σομαλία και το Τσαντ, τις Φιλιππίνες, την Ινδονησία και σε ένα βαθμό τη περιοχή της Κεντρικής Ασίας, καθώς και της βορειοδυτικής Κίνας, με το ζήτημα των Ουιγούρων. Η καταπίεση και η βαρβαρότητα που γνώρισαν οι κάτοικοι της Μέσης Ανατολής υπό τη κυριαρχία του Ισλαμικού Κράτους, ήταν στον υπερθετικό βαθμό και οι βασικές υλικές υποδομές αλλά και οι κοινωνικές δομές τους σε πολλές περιπτώσεις έχουν διαρρηχθεί σημαντικά. Λόγω των σημαντικών ηττών που αντιμετωπίζει το τελευταίο διάστημα η συγκεκριμένη οργάνωση, έχει απειλήσει και έχει φέρει εις πέρας, τρομοκρατικές επιθέσεις στην Ευρώπη, με αρκετά θύματα και με τρόπο που δείχνει ότι δε φοβάται τις δυνάμεις ασφαλείας των χωρών που επιτίθεται.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα κρατικού θρησκευτικού εξτρεμισμού αποτελεί η περίπτωση της Σαουδικής Αραβίας. Το βασίλειο των Σαούντ στηρίχθηκε πάνω στη θεωρία του Ουαχαμπισμού, μία ακραία μορφή ερμηνείας του Ισλάμ. Πρόκειται για μία κληρονομική μοναρχία όπου τα κυρίαρχα δικαιώματα ανήκουν σε Σαουδίτες Σουνίτες άρρενες. Η κύρια πηγή δικαίου είναι η Σαρία που πηγάζει από τις διδαχές του Κορανίου και του Σουνάν (τις παραδόσεις του Προφήτη). Σύμφωνα με τη Σαρία οι γυναίκες, οι ομοφυλόφυλοι και οι αλλόθρησκοι, στερούνται σχεδόν όλων ή απολύτως όλων των δικαιωμάτων που απολαμβάνουν οι αντίστοιχες ομάδες στα περισσότερα δυτικά κράτη. Αξιοσημείωτη είναι η καταπίεση των Σιτών στα βόρεια της χώρας, όπου έχει γίνει αιτία διαμάχης ανάμεσα στο Ιράκ και τη Σαουδική Αραβία στο πρόσφατο παρελθόν. Ερώτημα αποτελεί η βιωσιμότητα αυτού του καταπιεστικού μοντέλου, καθώς υπό τη πίεση των διεθνών οργανισμών, αλλά και της αποδοκιμασίας του πληθυσμού, διαφαίνονται ισχνές μεταρρυθμίσεις όπως η μεταστροφή σε μοναρχία διά μη-καθολικής εκλογής.

Η αραβοϊσραηλινή διαρκής διαμάχη έχει χαρακτηριστεί πολλακίς και από τις δύο πλευρές ως περίπτωση θρησκευτικού εξτρεμισμού και επεκτατισμού. Άλλη περίπτωση αποτελεί η εθνοκάθαρση, όπως έχει χαρακτηριστεί από πολλούς οργανισμούς, των μουσουλμάνων Ροχίνγκια στη Μιανμάρ/Βιρμανία από τον στρατό της χώρας και ντόπιους βουδιστές χωρικούς. Η θρησκευτική αυτή μειονότητα βρίσκεται σε διωγμό και βρίσκει καταφύγιο στο γειτονικό Μπανγκλαντές.

Ο εξτρεμισμός, είτε πρόκειται για θρησκευτικό είτε για εθνικό ή άλλο είδος του, βρίσκει πρόσφορο έδαφος και τους δικούς του "στρατιώτες" μέσα σε συνθήκες φτώχειας και καταπίεσης. Με βιωμένα πλέον τα οδύνηρα αποτελέσματα από τους πολλούς πολέμους και τις τρομοκρατικές επιθέσεις, είναι προς το συμφέρον της ανθρωπότητας και του ανθρώπινου πολιτισμού, να φροντίσουμε ώστε να εξαλειφθούν οι εστίες τροφοδότησης τέτοιων ιδεολογιών. Αυτό θα επιτευχθεί μόνο μέσω της ανύψωσης των πληθυσμιακών στρωμάτων που ζουν σε ένδεια και τη καλλιέργεια της παιδείας και της συνεργασίας μεταξύ των ατόμων και των εθνών.

Αναφορές : https://www.huffingtonpost.com/entry/religious-extremism-not-an-excess-of-religion-but_us_589faaf2e4b0e172783a9d37
<https://www.brookings.edu/testimonies/between-terrorism-and-religious-extremism/>
<https://www.britannica.com/event/Iraq-War>
<http://theweek.com/articles/589924/brief-history-isis>
<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-14702705>
<https://www.theatlantic.com/international/archive/2018/08/rohingya/568618/>
<https://www.theguardian.com/books/2017/feb/26/the-raqqa-diaries-life-under-isis-rule-samer-mike-thomson-syria>
<http://www.billionbibles.org/sharia/sharia-law.html>